

Úskalia jednotlivých etáp kriminologického skúmania páchatel'a ekonomickej kriminality

Anotácia: Príspevok obsahuje stručný úvod do problematiky ekonomickej kriminality a náčrt súčasného smerovania kriminologických výskumov zameraných na páchatel'a ekonomickej kriminality na území Slovenskej republiky. Ťažisko príspevku spočíva v oboznámení čitateľa s autorkiným výskumom zameraným na páchatel'a ekonomickej kriminality v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou a s úskaliaми, ktoré sa vyskytovali v jednotlivých etapách kriminologického výskumu páchatel'a ekonomickej kriminality v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou.

Kľúčové slová: ekonomická kriminalita, páchatel' ekonomickej kriminality, kriminologický výskum, etapy kriminologického výskumu.

Fenomén ekonomickej kriminality

Ekonomicnú kriminalitu možno zaradiť k závažným fenoménom, ktoré trápia aj Slovenskú republiku. Podľa G. Dianišku má „mimoriadny ekonomický a sociálny dosah na vnútornú stabilitu štátu, pretože sa dotýka základných príjmových zložiek štátu (daní, ciel, poplatkov), čím ohrozuje kvalitné fungovanie štátneho mechanizmu. Výsledkom môže byť na jednej strane celková destabilizácia spoločnosti, na druhej strane ohrozenie jej ekonomických a politických štruktúr.“¹

V súčasnosti sa ekonomická kriminalita radí k najzávažnejším druhom kriminality. Závažnosť tohto druhu kriminality možno posudzovať z viacerých hľadísk. Z hľadiska škôd, ktoré vznikajú páchaním ekonomického trestného činu, ekonomicnú kriminalitu z pochopiteľných dôvodov zaraďujeme na prvé miesto. Podľa informácií, ktoré sú uvedené v evidenčno-štatistickom systéme kriminality, v roku 2011 v Slovenskej republike vyčíslená škoda z evidovanej ekonomickej trestnej činnosti predstavovala sumu 438 933 000 €. Dôsledkami ekonomickej trestnej činnosti sú nielen značné finančné škody, ale aj morálne škody. Medzi ne možno zaradiť destabilizovanie právneho vedomia občanov, ktorí strácajú dôveru v hospodárskych vzťahoch. „Niektorí kriminológovia v tejto súvislosti hovoria o tzv. „terciárnej viktimizácii“, ktorá zahŕňa v sebe nielen materiálne škody, ale aj škody nemateriálne, ktoré sa prejavujú poškodením dôvery občanov voči zákonnosti štátnej správy a serióznosti hospodárstva.“²

Ekonomicnú kriminalitu zaraďujeme od roku 2003 na druhé miesto v štruktúre celkovej kriminality, čo naznačuje ostražitosť a dôležitosť odborne a vedecky sa zaoberať spomenutým druhom kriminality, hľadať jej príčiny, odhaľovať podmienky, za ktorých je páchaná, a prispievať tak k jej eliminácii.

Treba vziať do úvahy aj fakt, že ekonomická kriminalita je páchaná oveľa rafinovanejším a sofistikovanejším spôsobom ako iné druhy kriminality. Následkom je predovšetkým jej vysoká miera latencie. Nielen občania, ale dokonca aj samotní páchatelia chápu viaceré ekonomické trestné činy ako výraz určitých mimoriadnych schopností páchatel'ov ekonomických trestných činov. Súčasne ich protiprávne konanie ospravedlňujú nevyhnutným rizikom podnikania. V súvislosti so spomenutými tvrdeniami možno vo vzťahu k ekonomickej kriminalite hovoriť aj o nižšom prahu kriminálnej citlivosti. Spomínané tvrdenie možno preukázať na problematike násilnej a mravnostnej kriminality, ktorá je našou

¹ DIANIŠKA, G., VRÁBLOVÁ, M. Nové kriminologické a trestnoprávne trendy v hospodárskej kriminalite SR. In *Súkromné a verejné právo súčasnosti – zborník z vedeckej konferencie doktorandov PFTU*. Trnava : PF TU 2005. s.422.

² HOLCR, K. a kol. *Kriminológia*. Bratislava : Iura Edition 2008. s. 403.

spoločnosťou viac vnímaná. Dôvodom je prílišná medializácia násilných a mravnostných trestných činov, ktorými sa médiá snažia o väčšiu sledovanosť. Výsledkom je tak vyvolanie silných negatívnych emócií u bežných ľudí. Naopak, hospodárske trestné činy nezahŕňajú v sebe násilie a nevyvolávajú taký veľký strach a emócie.

K aktuálnosti danej problematiky prispieva i fakt, že s vývojom ekonomiky a pod vplyvom globalizácie sa objavujú nové, rafinovanejšie a dôkladnejšie naplánované formy hospodárskej trestnej činnosti, ktoré rozširujú rámec ekonomickej kriminality. Preto je zložité tento pojem nielen definovať, ale aj upraviť právne normy, ktoré by sa dotýkali problematiky ekonomickej trestnej činnosti.

Kriminologické výskumy zamerané na páchatel'a ekonomickej kriminality

Nazeranie na páchatel'a ekonomickej kriminality sa v priebehu storočia výrazne zmenilo. V prvej polovici 20. storočia americký sociológ Edwin H. Sutherland priniesol teóriu o kriminalite bielych golierov. Trestnú činnosť bielych golierov definoval ako „zločin páchaný osobou vysoko spoločensky postavenou v rámci svojho povolania, osobou slušnou, osobou váženou, využívajúcou svoju dôveryhodnosť vyplývajúcu z vysokého sociálneho statusu a prestíže, ktorá k tejto sociálnej vrstve patrí.“³ Jeho tvrdenie o kriminalite bielych golierov bolo na tú dobu pomerne odvážne, keďže v tom čase prevládal všeobecný názor, že kriminálni sú chudobní jedinci, nízkeho postavenia a svoju trestnú činnosť páchajú v uliciach mesta. Ich kriminálna kariéra z veľkej časti vyplývala z tvrdosti ich každodenného života. Poškodené strany vo väčšine prípadov vzali svoj návrh na prerokovanie veci späť a často dochádzalo k tomu, že trestné činy bielych golierov neboli často vyšetrené a ich páchatelia neboli spravodlivo potrestaní. Bolo to práve pre vysokú prestíž a postavenie bielych golierov. Sutherland sa domnieval, že väčšina páchatel'ov, tzv. „bielych golierov“, sa ani nemôže stať subjektom trestného činu, lebo spoločnosť ich činy tolerovala.

V súčasnej dobe českí kriminológovia konštatujú, že neexistuje vyhranený typ páchatel'a ekonomickej kriminality a prakticky každý, kto nejakým spôsobom participuje na ekonomickej trestnej činnosti, sa môže stať páchatel'om ekonomických trestných činov.

Na najnovšie údaje o páchatel'ovi ekonomickej kriminality poukázal T. Strémy vo svojom príspevku „Vymedzenie pojmu ekonomická kriminalita“. Zo získaných štatistík Útvoru centrálnej evidencie polície Banská Bystrica (ďalej len „ÚCEP Banská Bystrica“) je vidieť dôležitú skutočnosť, že na ekonomickej kriminalite sa podieľajú najmä nezamestnané osoby a osoby, ktoré majú základné a stredoškolské vzdelanie⁴. Zo zistených údajov možno poukázať na fakt, že Sutherlandova teória bielych golierov je už v dnešnej dobe prekonaná a na ekonomickej kriminalite sa môže podieľať ktokoľvek.

Na základe uvedených informácií možno tvrdiť, že nazeranie na páchatel'a ekonomickej kriminality sa v priebehu času menilo nielen na základe právnych a spoločenských zmien, ale aj vďaka výskumným úlohám zameraným na etiológiu, fenomenológiu a páchatel'a ekonomickej kriminality.

Na našom území máme málo kriminologických výskumov zameraných na páchatel'a ekonomickej kriminality. Hlavnou príčinou je absencia kriminologického inštitútu v Slovenskej republike, ktorý by realizoval výskumy o páchatel'ovi ekonomickej kriminality plošne, t. j. na celoštátnej úrovni. Empirické údaje o kriminologickom profile páchatel'a ekonomickej kriminality sa podarilo získať na našom území zásluhou súkromnej spoločnosti PricewaterhouseCoopers a neskôr vďaka V. Kubalovi z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity.

³ TREADWELL, J. *Criminology*. London. SAGE Publications 2006. s. 109-110.

⁴ STRÉMY, T. Vymedzenie pojmu ekonomická kriminalita. In *Hospodárska kriminalita v Slovenskej republike*. TU PF Trnava 2010.

V tomto príspevku stručne zhrnieme výsledky výskumu V. Kubalu, ktorý analyzoval daňové trestné činy a trestné činy porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou v rámci výskumu príčin ekonomickej kriminality. Vo výskume bolo „hodnotených 43 dozorových spisov (Okresnej prokuratúry v Dunajskej Strede) vybraných daňových trestných činov a trestných činov porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou spáchaných na území okresu Dunajská Streda za obdobie rokov 2002 – 2006, v ktorých išlo o trestné činy:

1. trestný čin skrátenia dane podľa § 148 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon (6 prípadov),
2. trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (20 prípadov),
3. trestný čin nezaplatenia dane podľa § 148b Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (9 prípadov),
4. trestný čin porušovania predpisov o obehu tovarov v styku s cudzinou podľa § 124 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (13 prípadov),
5. prečin nezaplatenia dane podľa § 278 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (1 prípad),
6. prečin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 254 Trestného zákona č. 140/1961. Zb. (1 prípad).

Počet páchatel'ov mužského pohlavia bol 41. Priemerný vek páchatel'ov v danom regióne bol 44 rokov, čo je vek vyšší než celoslovenský priemer páchatel'ov ekonomickej kriminality, ktorý je 37 rokov. Najstarší páchatel' v tomto regióne mal 71 rokov a najmladší 23 rokov. Treba uviesť, že len 6 páchatel'ov bolo vo veku do 30 rokov.

Pri analýze dozorových spisov zistil absenciu údajov o dosiahnutom vzdelaní páchatel'ov. Medzi páchatel'mi daňových trestných činov majú najväčšie zastúpenie konatelia spoločností s ručením obmedzeným (27 páchatel'ov), ojedinele sú to štatutárni zástupcovia (4 páchatelia) alebo súkromní podnikatelia (1 páchatel'). Pri trestných činoch porušovania predpisov v obehu tovaru v styku s cudzinou je štruktúra cudzincov z hľadiska ich pracovného zaradenia rôznorodejšia. Sem patrili konatelia s.r.o., štatutárni zástupcovia, súkromní podnikatelia, ako aj zamestnanci firiem a dokonca aj nezamestnaní.⁵

Úskalia jednotlivých etáp kriminologického skúmania páchatel'a ekonomickej kriminality v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou

„Kriminologický výskum ako zámerný, systematický a poznávací proces vychádza zo systému kriminologických poznatkov, ktoré určitým spôsobom mení, spresňuje, alebo dopĺňa a obohacuje ich o nové poznatky.“⁶ Je jedným z prostriedkov aktívneho prístupu získavania poznatkov, ktoré súvisia s predmetom kriminológie, a prispieva tak k úspechom v boji s kriminalitou. „Svojím obsahovým zameraním prispieva nielen k rozvoju teoretických otázok kriminológie, ale zároveň prináša konkrétne podnety v boji s kriminalitou pre akademickú, legislatívnu a policajnú prax.“⁷

V príspevku sa budeme venovať jednotlivým fázam kriminologického výskumu a ich úskaliam pri zmapovaní čiastočného kriminologického profilu páchatel'a ekonomickej kriminality, vychádzajúc z poznatkov o páchatel'och, v ktorí si v čase výskumu odpykávali trest v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou.

---

⁵KUBALA, V. Výsledky výskumu ekonomických trestných činov v regiónoch a úvahy nad prevenciou. In KUČHTA, J. *Nové jery v hospodárskej a finančnej kriminalite – vnitrostátni a evropské aspekty*. Brno : Masarykova univerzita 2008. s. 264.

⁶TURAYOVÁ, Y. a kol. *Vybrané kapitoly z kriminológie*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie UK PF 2005. s. 108.

⁷SABOPÁL, E. Význam kriminologického výskumu, jeho fázy, metódy a techniky. In *Význam kriminologického skúmania a jeho využitie pre trestno-právnu prax*. Bratislava : Akadémia PZ, 2005. s. 124.

Etapy kriminologického výskumu predstavujú súbor jednotlivých, konkrétnych a na seba nadväzujúcich krokov, ktorú sú potrebné na realizáciu výskumu. Obsah jednotlivých etáp môže byť odlišný v jednotlivých výskumných prípadoch a závisí od rozsahu skúmania danej kriminologickej problematiky. V odbornej literatúre rozlišujeme štyri základné etapy výskumu: prípravná fáza, vlastný výskum, fáza triedenia, analýzy a spracovania empirického materiálu a záverečná fáza výskumu.⁸

Prípravná fáza je najzložitejšou etapou výskumu. Jej význam spočíva najmä v teoretickej analýze daného problému, ktorý sa bude skúmať. Pod teoretickú analýzu môžeme subsumovať štúdium vývoja problému a doterajších známych faktov a vedomostí o danom probléme. Po dôkladnom oboznámení sa s problematikou riešiteľ kriminologického výskumu pristúpi k presnému vymedzeniu predmetu, objektu, hypotéz a cieľa daného výskumu. Pre túto fázu je typické aj vymedzenie systému metód slúžiacich na získavanie a na spracovanie údajov, tvorba časového harmonogramu a vymedzenie materiálo-technického a organizačného zabezpečenia realizácie výskumu. Na základe vykonanej prípravy sa pristupuje k vypracovaniu projektu výskumu.⁹

Pod vedením prof. PhDr. Gustáva Dianišku, CSc., sa autorke príspevku podarilo zrealizovať v druhej polovici roka 2010 výskum s odsúdenými páchatelmi za hospodárske trestné činy v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou. Konkrétne išlo o protiprávne konania páchatel'ov, ktoré naplnili skutkové podstaty týchto trestných činov:

1. trestný čin zneužitia účasti na hospodárskej súťaži – § 250 ods. 1, 3 zákona č. 300/2005 Z. z. – 1 odsúdený,
2. trestný čin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov – § 270 ods. 1, 2, 3 zákona č. 300/2005 Z. z. – 7 odsúdených,
3. trestný čin skrátenia dane a poistného – § 276 ods. 1, 3 zákona č. 300/2005 Z. z. – 1 odsúdený.

Za hlavné výskumné ciele sme pokladali zmapovanie čiastočného kriminologického profilu páchatel'a. Druhý cieľ sa týkal skúmania osobnosti páchatel'a ekonomickej kriminality, hlavne skúmania inteligencie a osobnostných vlastností potrebných na posúdenie toho, či spomenuté vlastnosti osoby súvisia s páchaním ekonomickej trestnej činnosti.

Úskalia súvisiace s prípravnou fázou vidíme práve vo výbere čo najefektívnejších metód, ktoré riešiteľ aplikuje v samotnej realizácii výskumu. Prostredníctvom najefektívnejších metód získame aj najkvalitnejšie a najrelevantnejšie údaje o skúmanej vzorke. V našom prípade bol objektom konkrétny okruh odsúdených páchatel'ov za vybrané hospodárske trestné činy. Je dôležité zvážiť aj osobnostné vlastnosti a podmienky, v ktorých sa výskumná vzorka nachádza. Stanovením čo najefektívnejších metód by sa vo výskume podľa nás čiastočne eliminovala výskumná mortalita, výskum by prebehol oveľa rýchlejšie a efektívnejšie a získali by sa z neho celistvejšie informácie.

Problémy súvisiace s objektom nášho výskumu tkveli v tom, že v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou sme mohli skúmať len malú vzorku odsúdených. Síce odsúdených bolo 19, ale z toho piati boli príslušníci inej národnosti (konkrétne bulharskej). Tu vidíme aj malú pripravenosť v prekonávaní jazykovej bariéry. Po vylúčení piatich odsúdených z dôvodu jazykovej bariéry sme museli najprv osloviť zvyšných odsúdených, aby nám dali súhlas. Po odpočítaní tých, ktorí nám súhlas nedali, nám zostala veľmi malá vzorka.

Fáza zberu empirického materiálu je v poradí druhá z fáz kriminologického výskumu. Je spojená s vlastnou realizáciou získavania potrebných empirických poznatkov. „Cieľom druhej fázy empirického poznania je overiť pravdivosť získaných teoretických

---

⁸ SABOPÁL, E. Význam kriminologického výskumu, jeho fázy, metódy a techniky. In *Význam kriminologického skúmania a jeho využitie pre trestno-právnu prax*. Bratislava : Akadémia PZ, 2005. s. 123-124.

⁹ Ibidem. s. 124-126.

poznatkov z prvej fázy výskumu.¹⁰ Táto fáza je náročná najmä po organizačnej stránke, preto je potrebné zvoliť vhodné metódy a techniky. Ťažisko práce totiž spočíva v získaní čo najrelevantnejších údajov o skúmanej problematike. Získavanie údajov by malo prebiehať rovnakou formou, za rovnakých podmienok, pri dodržiavaní vopred stanovených pravidiel.

Fáza zberu empirického materiálu – pre náš výskum sme najviac využili metódu dopytovania prostredníctvom dotazníkov a psychologických testov zameraných na inteligenciu a vlastnosti páchatel'ov. Konkrétne išlo o extravenziu, otvorenosť, svedomitosť, prívetivosť a neuroticizmus. Vo osobne zostavenom dotazníku sme sa odsúdených pýtali na základné údaje súvisiace s ich osobou, teda vek, pohlavie, vzdelanie, kriminálna kariéra, zamestnanie, rodinné prostredie.

Záruku kvality vidíme v jednoznačnom a precízne vypracovanom dotazníku, ktorý by zmapoval kriminologický profil páchatel'a a mohol by byť doplnený o rodinnú a osobnú anamnézu. Tu vidíme ešte jedno úskalie, ktoré nadväzuje na prípravnú fázu a má súvis s výskumnou mortalitou. Dotazníky a psychologické testy by mali byť zostavené tak, aby ich vyplňanie respondentov (odsúdených) časovo príliš nezaťažilo. Preto by mali byť stručné, jasné a časovo menej náročné. Konkrétne sme sa stretli s tým, že odsúdení vyplnili osobnostný dotazník aj dotazník zameraný na zmapovanie demografických údajov. Pri vyplňaní inteligenčného testu sa stalo, že odsúdený vrátil test vyplnený neadekvátne – bola evidentná nízka motivácia k vyplneniu výkonových testov – ako aj samotnej účasti na výskume.

Taktiež bolo ťažké prebojovať sa k výskumnej vzorke v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou. Počas obdobia, keď sme sa s profesorom G. Dianiškom snažili o realizáciu výskumu, sme sa stretli aj s nechotou podať pomocnú ruku. Chápeme, že ústavy na výkon trestu majú svoj režim, pod ktorým fungujú. Vzniká tu otázka, či funguje pomoc a spolupráca medzi inštitúciami, ktoré sa stretávajú so závažným fenoménom, akým je kriminalita v súčasnosti je.

Triedenie empirického materiálu, jeho analýza a spracovanie predstavuje predposlednú etapu kriminologického výskumu. „Etapa je charakteristická tým, že v nej dochádza, prostredníctvom zvoleného algoritmu alebo metodického postupu, k spracovaniu získaných empirických poznatkov. Riešiteľ pri tomto spracovaní využíva celý rozsah logických metód a overených metodických postupov pri spracovaní získaných poznatkov.“¹¹ Cieľom tejto etapy je zosumarizovanie získaných informácií o danej problematike a ich následné zatriedenie v rámci riešeného vedeckého problému. Na spracovanie empirických údajov sa používajú počítačové programy, resp. štatistické programy. Výstupné údaje z nášho výskumu sme zoradili do prehľadnej tabuľky a pre lepšiu názornosť sme k nej spracovali aj grafy.

Úskalie predposlednej etapy triedenia, analýzy a spracovania empirického materiálu tkvie hlavne v neúplnosti zozbieraných empirických údajov. Ak totiž chýbajú niektoré časti, nemožno ich dopísať, pretože výsledky výskumu by boli celkovo skreslené. Nám sa to stalo pri vyhodnocovaní inteligenčného testu, v ktorom si respondenti očividne uľahčili prácu tým, že niektoré časti buď vôbec nevyplnili, alebo časť dotazníka bola zjavne vyplnená údajmi, ktoré nemali súvis s témou danej časti. Pri vyplňaní dotazníka o demografických a sociologických údajoch si odsúdení, ktorí boli v čase spáchania trestného činu zamestnaní, nevyplnili kolónku pracovná pozícia. Pri dotazníku NEO zameranom na vlastnosti osobnosti odsúdení nemali problém označiť jednotlivé tvrdenia.

Záverečná fáza je spojená s prijatím vedeckých záverov a s vypracovaním záverečnej správy, v ktorej by mali byť obsiahnuté všetky údaje, ktoré boli získané vo výskume. Zároveň

---

¹⁰ GRÄTZER, A. *Vybrané metodologické problémy kriminologického výskumu*. Bratislava : Akadémia PZ, 2001. s. 26.

¹¹ GRÄTZER, A. *Vybrané metodologické problémy kriminologického výskumu*. Bratislava : Akadémia PZ, 2001. s. 26.

by mala byť vyhodnotená validita použitých metód a techník a možnosti využitia získaných poznatkov a námety na ďalší výskum. Námety by sa mali týkať tých častí výskumu, ktoré mohli byť podrobnejšie preskúmané, alebo tých častí výskumu vyplývajúcich zo záverov, ktoré treba ešte podrobnejšie a hlbšie preskúmať.¹²

Z nášho výskumu vyplynuli tieto výstupy o zmapovaní čiastočného profilu páchatel'a hospodárskej kriminality v ÚVTOS Hrnčiarovciach nad Parnou:

1. Priemerný vek odsúdených vo väznici bol 25 rokov, tento údaj nám vyvracia hypotézu, v ktorej sme sa domnievali, že vek u odsúdených bude vyšší (približne 30 – 35 rokov).
2. Najviac páchatel'ov bolo odsúdených za trestný čin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov.
3. Piati z deviatich odsúdených páchatel'ov boli v čase spáchania trestného činu nezamestnaní.
4. Z našej vzorky dvaja odsúdení mali len základné vzdelanie, štyria odsúdení stredoškolské vzdelanie bez maturity, dvaja mali nedokončenú vysokú školu a jeden mal ukončenú strednú školu.
5. Sedem odsúdených sa stretlo s trestnou činnosťou prvýkrát, pričom ich motívom bolo zväčša dosiahnutie rýchleho zisku.
6. Odsúdení sú zväčša svedomití, extravertovaní, uzavretí a neprívetiví jedinci.
7. Jedinci sú v teste LOGUS priemerní a dobré výsledky dosahujú hlavne v numerických vzťahoch a v konfiguračných vzťahoch. Pojmové vzťahy sú u nich podpriemerné.

Záver

Ekonomická kriminalita je závažný negatívny jav, ktorý trápi aj Slovenskú republiku. Od roku 1996 zaznamenávame nárast ekonomickej kriminality. Ekonomická kriminalita spôsobuje Slovenskej republike značné finančné a morálne škody a zaraďuje sa na prvé miesto vo finančných škodách spôsobených trestnou činnosťou. Preto je potrebné zaoberať sa problematikou tohto druhu kriminality aj na vedeckej úrovni prostredníctvom metód a techník kriminologického výskumu, ktorý je veľmi žiaduci hlavne v dvoch oblastiach – v oblasti prevencie kriminality a v oblasti eliminácie kriminality. V rámci kriminologického výskumu ekonomickej kriminality sa do popredia dostáva páchatel' ekonomickej kriminality – jeho kriminologický profil a problematika osobnosti páchatel'a. Kriminologický výskum ako systematický a postupný proces získavania poznatkov o negatívnych javoch je v súčasnosti veľmi potrebný, a to na lepšie pochopenie takého závažného javu v spoločnosti, akým je kriminalita. Potrebný na lepšie vyvodenie záverov o jej prevencii, fenomenológii, eliminácii a aj o páchatel'ovi kriminality. Výrok svetoznámeho psychiatra Sigmunda Freuda o tom, že „vedecká cesta je jedinou cestou k poznaniu reality“, je viac než výstižný. Vedecký výskum na jednej strane skrýva v sebe množstvo problémov a ťažkostí, s ktorými sa riešiteľ stretáva počas bádania. Na druhej strane je riešiteľ napĺňaný cennými poznatkami, ktoré môže využiť nielen vo vedeckej praxi, ale aj vo svojom živote.

Hlavným cieľom príspevku je poukázať na problémy etáp kriminologického skúmania páchatel'a ekonomickej kriminality, s ktorými sa riešiteľ stretol počas svojho bádania. Príspevok tak zachytáva bezprostredné skúsenosti a poznatky o úskaliach, s ktorými sa autorka príspevku stretla pri riešení úloh kriminologického skúmania páchatel'a ekonomickej kriminality v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou.

Literatúra

---

¹² SABOPÁL, E. Význam kriminologického výskumu, jeho fázy, metódy a techniky. In *Význam kriminologického skúmania a jeho využitie pre trestno-právnu prax*. Bratislava : Akadémia PZ, 2005. s. 124-126.

DIANIŠKA, G., VRÁBLOVÁ, M. Nové kriminologické a trestnoprávne trendy v hospodárskej kriminalite SR. In *Súkromné a verejné právo súčasnosti – zborník z vedeckej konferencie doktorandov PFTU*. Trnava : PF TU, 2005.

GRÄTZER, A. *Vybrané metodologické problémy kriminologického výskumu*. Bratislava : Akadémia PZ, 2001.

HOLCR, K. a kol. *Kriminológia*. Bratislava : Iura Edition 2008.

KUBALA, V. Výsledky výskumu ekonomických trestných činov v regiónoch a úvahy nad prevenciou. In KUCHTA, J. *Nové jevy v hospodárskej a finančnej kriminalite – vnitrostátní a evropské aspekty*. Brno : Masarykova univerzita 2008.

SABOPÁL, E. Význam kriminologického výskumu, jeho fázy, metódy a techniky. In *Význam kriminologického skúmania a jeho využitie pre trestno-právnu prax*. Bratislava : Akadémia PZ, 2005.

STRÉMY, T. Vymedzenie pojmu ekonomická kriminalita. In TREADWELL, J. *Criminology*. London : SAGE Publications 2006.

TURAYOVÁ, Y. a kol. *Vybrané kapitoly z kriminológie*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie UK PF, 2005.

Key words: economic criminality, deliquent of economic criminality, criminological research, phases of criminological research.

Summary

Economic criminality is the dangerous negative phenomenon in Slovak Republic. We have noted accruement od economic criminality. It induces extensive financial and moral damages.

This article contains short introduction to problem of economic criminality. The aim of this article is to apprise reader with author's research specialized at deliquent of economic criminality in prison in Hrnčiarovce nad Parnou. Also this article apprise reader with problem soccurringin different phases of criminological research investigating the deliquent of economic criminality in prison in Hrnčiarovce nad Parnou.

The main intention are phases of criminological research of deliquent of economic criminality. Author of this article mentiones about advanture result from research.

*Mgr. Lucia Šimunová
Katedra propedeutiky právnických predmetov
Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
simunova.l@gmail.com*

Recenzent: doc. PaedDr. Samuel Uhrin, CSc.